

תוכן עניינים

פרק א': כוחם של צו ירושה וצו קיום - סעיף 71 לחוק	1
1. כללי	1
2. זכויות בדירה	2
פרק ב': הדין - סעיף 72 לחוק הירושה - תקנה 27 לתקנות הירושה	5
פרק ג': מבוא	9
פרק ד': אופן הגשת הבקשה לתיקון או ביטול	15
1. כללי	15
2. דוגמאות מהפסיקה	16
3. הוראות מעבר (תקנה 56 לתקנות הירושה) ותקנה 27 לתקנות הירושה	27
4. דוגמא לבקשה לביטול צו קיום צוואה וכן בקשה לעיכוב ביצוע	52
פרק ה': הקווים המנחים להפעלת שיקול-הדעת השיפוטי שיש להפעיל בבקשה לתיקון	85
פרק ו': בחינת טיבה, מהותה ומשקלה הלכאורי של העובדה החדשה	87
פרק ז': שיהוי בהגשת הבקשה	105
1. בית-המשפט הגיע לכלל מסקנה, ובשים-לב לסד הזמנים הקצר שחלף מאז שהוגשה הבקשה לצו ירושה (23.02.17) ועד למועד מתן צו הירושה (22.03.17), וכן בשים-לב לפרק הזמן הקצר שחלף עד להגשת הבקשה לביטול צו הירושה (13.04.17), כי קרנית לא השתתתה בפרק הזמן שעד לקבלת צו הירושה וכן לא השתתתה עד להגשת בקשתה לביטול צו הירושה	105
2. ככלל אין מניעה להורות על תיקון צו ירושה בשל תצהיר הסתלקות לאחר שניתן הצו, ובלבד, שהדבר נעשה ללא שיהוי, ובכפוף לכך שלא ייפגעו אינטרסים של צד ג' וההסתלקות תהא בתום-לב	109
3. בית-המשפט דחה את הבקשה, הן לאור הגשתה בשיהוי ניכר ללא הצדקה של ממש והן לגופה	110
4. שיהוי בתובענה לביטול צו ירושה	112
5. ניהול משא-ומתן וטענת שיהוי	112
6. בקשה שהוגשה למעלה משבע שנים לאחר שניתן הצו	113
7. בקשה לקיום צוואה שהוגשה בחלוף שלוש עשרה שנים ממועד פטירת המנוח	114

8.	אין מחלוקת כי המבקשים היו מודעים לקיומה של הצוואה ואף היו מודעים למתן הצו עצמו. אלא שמטעמיהם שלהם, בחרו שלא לעשות דבר ולשקוט על השמרים במשך שנים רבות.	115
9.	שיהוי מיזערי - שבועיים ימים	119
10.	ר' פעל בזריזות ותוך כחודש הגיש את הבקשה לביטול צו הירושה - בית-המשפט נעתר לביטול צו הירושה	119
11.	הבקשה לביטול הוגשה לאחר כ- 6 חודשים - ההסבר שניתן אינו מניח את הדעת	125
12.	שיהוי של כ- 6 שנים - הבקשה נדחתה	126
13.	במבט כולל על נימוקי הבקשה לביטול הצו, הרי שעובדת קיומו של מכתב הביטול שנכתב לכאורה על-ידי המנוח והצורך בבירור רצונו של המת, עולה באופן ניכר על משקלו של השיהוי בנסיבות אלו וכן טענות המבקשות גוברות על אינטרס סופיות הדיון	134
14.	בנסיבות שהובררו, שעה שהמבקשים הבהירו כי האמור בבקשתם אינו נכון וכי ידעו גם ידעו, הן את דבר קיום הצוואה והן כי אחיהם אלמוני ז"ל נהג בדירה מנהג בעלים במשך שנים רבות ואולם הם בחרו להגיש בקשתם לביטול צו קיום הצוואה רק בחלוף 13 שנים ורק לאחר שאלמוני עצמו הלך לעולמו, אני מוצאת כי מידת השיהוי בעניינם של הצדדים היא קיצונית ובלתי-סבירה ולא הובא כל הסבר שיצדיקה	140
15.	מהמועד בו נודע לתובעים על מתן צו הירושה עד הגשת התביעה חלפו כמעט 7 שנים ועל-כן מדובר בשיהוי של כ- 7 שנים שאין הסבר מניח את הדעת בצידו	148
153.	פרק ח': מעוניין בדבר	
	פרק ט': אפשר שההסתלקות תיעשה אף לאחר מתן צו הירושה, וזו תיעשה בדרך של תיקון הצו	155
	פרק י': גילוי של צוואה מאוחרת	167
	פרק י"א: הנחת תשתית ראייתית מספקת	175
	פרק י"ב: הזדמנות סבירה	179
1.	התובע הביא את העובדה החדשה בהזדמנות הסבירה הראשונה אשר עמדה בפניו	179
2.	האם במקרה הנדון מדובר בטענות או בעובדות שהוגשו בהזדמנות סבירה?	179
	פרק י"ג: תיקון לפי סעיף 70(א) לחוק למול תיקון כמשמעותו בסעיף 72(א) לחוק	183
	פרק י"ד: סעיף 72 לחוק הירושה והסתלקות על-פי סעיף 6 לחוק הירושה	199
	פרק ט"ו: סעיף 72 לחוק הירושה ובית-הדין הרבני	229

פרק ט"ז: הלכות בתי-המשפט 257

1. ע"א 601/88 עזבון המנוח מיכאל רודה ז"ל נ' ורדה שרייבר 257
2. ע"א 5640/92 אלוני יובל ואח' נ' אליצה באומן 280
3. ע"א 516/80 אילן חיים לשינסקי ואח' נ' מ' שפירא - נאמן על נכסי החייב 298
4. ת"ע 22121-03-10 י' ה' נ' עזבון המנוחה מ' ה' ז"ל 311
5. בבקשת רשות הערעור, המבקשים עומדים על כך שלבית-הדין הכנסייתי סמכות נמשכת לדון בנושא, ומבקשים ללמוד לעניין זה מהוראות סעיפים 27 ו- 72 לחוק הירושה, לפיהן בית-המשפט שנתן את צו הירושה הוא גם זה שמוסמך לתקנו. מבלי להעמיק בסוגיה זו, לא ראיתי כי טענות המבקשים מצדיקות התערבותי בשלב מוקדם זה של ההליך, על-פי אמות-המידה המעוגנות בסעיף 41(ב) לחוק בתי-המשפט 331
6. חוק הירושה מעניק מעמד מיוחד לצו ירושה ולצו קיום צוואה וקובע כי "כוחם יפה כלפי כל העולם כל עוד לא תוקנו או בוטלו". בהתאם לכך נקבעו דרכים מוגדרות וייחודיות לשינוי או לתיקון צווים, הוראות בדבר הסופיות שלהם (סעיף 72 לחוק הירושה), והוראות הנוגעות להגנת רוכש שרכש זכות בתום-לב בתמורה בהסתמך על צו כאמור (סעיף 73 לחוק הירושה) 331
7. נדמה שאין בכך צורך אולם למען הזהירות אציין, כי הבקשה לביטול צו הירושה עומדת בתנאי סעיף 72 לחוק הירושה שכן העובדה שהקטין אינו בנו של המנוח לא היתה בפני הרשם בעת מתן הצו, העניין הובא על-ידי מבקשות ביטול הצו בהזדמנות הסבירה הראשונה ובהיעדר שיהוי ממשי ומדובר בעובדה חשובה ומשמעותית בהקשר של מתן הצו 332
8. לאור תשובתה בית-המשפט הבהיר שלעניין הצוואה הנטענת משנת 2010 - מעת שקויימה צוואה מאוחרת יותר שהמנוח ערך, הדרך בה יש לילך היא הגשת תביעה לביטול צו הקיום בהתאם לסעיף 72 לחוק הירושה ולא תביעה כספית-נזיקית כפי שהוגשה 332
9. צו ירושה הוא פסק-דין כלפי כולי עלמא. על-כן, יוצר הוא הכרעה סופית ומחייבת, אף אם נפלה בו שגגה והוא מוטעה. ביטולו או תיקונו, כמו במקרה מושא פסק-דין זה, אפשרי על-פי הקבוע בסעיף 72 לחוק הירושה 333
10. תקנה 27 לתקנות הירושה וסעיף 72 לחוק הירושה מאפשרים לבטל צו ירושה לאחר שהצו ניתן אם יש עובדות או טענות המצדיקות את ביטול צו הירושה, שלא היו בידי המבקש לבטל את הצו, בטרם ניתן צו הירושה - עילות הביטול יכולות לכלול קיומה של צוואה, השמטת יורש, הוספה של יורש שלא זכאי לרשת, טעות בעובדות הנוגעות ליורשים או טעויות בצו הירושה, למשל טעות בנכס, בתיאור אדם וכיוצא בזה 333

11. בהתאם לסעיף 72 לחוק הירושה תיקון צו ירושה או צו קיום צוואה יכול שייעשה רק על סמך עובדות שלא היו בפני בית-הדין בזמן מתן הצו. במקרה הנדון, לא התרחשה עובדה נוספת רלוונטית לעניין ואין לכן הצדקה לביטול הצו בשל הסתלקות העותר מהעזבון. מעבר לכך, העותר אף הגיש את בקשתו בשיהוי ניכר.....	334
12. אמור מעתה שהדרך של התובע לתקוף את פסק-הדין, צו קיום הצוואה היא על-פי סעיף 72 לחוק הירושה. הטענה שהתובע מבקש לדון רק בהיקף העזבון ולא בצוואה עצמה היא טענה שלא יכולה להתקבל - היקף העזבון על-פי צו הקיום משקף אותו אלא אם נקבע אחרת ולעת הזו כולל את הדירות.....	334
13. סעיף 72 לחוק הירושה קובע בפירוש כי תיקון צו ירושה או קיום צוואה, יכול שייעשה רק על סמך עובדות שלא היו בפני בית-הדין בזמן מתן הצו. טרם מתן הצו, וכאמור, הופיע המבקש בפני בית-הדין וביצע אקט הלכתי של קניין על מחצית בלבד מעזבון אימו לטובת אחותו - לא התרחשה כל עובדה נוספת רלוונטית לעניין זה ואין הצדקה הלכתית וחוקית לביטול הצו.....	335
14. הדרך המשפטית באמצעותה ניתן להביא לביטול או שינוי צוואה תקפה, קבועה בהוראות סעיף 72 לחוק הירושה.....	335
15. באשר לטענת השיהוי, קבע בית-המשפט לענייני משפחה כי יש לבחון אותה בגדרו של ההסדר הקבוע בסעיף 72(א) לחוק הירושה. בית-המשפט לענייני משפחה קבע כי בעת מתן צו הירושה ידע המשיב על האפשרות שהמנוחה היא אימו, וכי בקשת התיקון הוגשה בשיהוי ניכר.....	336
16. הפסיקה קבעה כי בית-המשפט רשאי שלא להידרש לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה להביא לפני מתן הצו או בהזדמנות הסבירה הראשונה - השיהוי נמדד מן המועד שבו נתגלתה למבקש העובדה החדשה המצדיקה את ביטול הצו.....	336